

QUÈ CAL SABER?

LA DENOMINACIÓ DE LES MALALTIES PARASITÀRIES

Hom anomena **parasitisme** (no **parassitisme*) la relació simbiòtica entre dos organismes en la qual un d'ells, el **paràsit**, es nodreix temporalment o permanentment de substàncies produïdes o ingerides per l'altre, l'**hoste**. En medicina clínica, hom anomena **patògens** els **paràsits procariotes** i els **fongs**, i el terme **paràsit** es reserva per a designar altres **eucariotes patògens** (protists, cucs i insectes).

El nom de la major part de les **malalties parasitàries** es forma per l'adjunció dels sufixos **-[i]iasi** o **-osi** a l'arrel del **gènere** del **nom taxonòmic** o **tàxon** del **paràsit** (per exemple, **ascariasi**, d'*Ascaris*, o **toxoplasmosi**, de *Toxoplasma*). L'ús d'un sufix o un altre no està establert d'una manera clara, i varia segons l'obra de referència, fins i tot a l'hora d'adjuntar-lo a una mateixa arrel (per exemple, **varroasi*, **varroiasi* i **varroosi**, de *Varroa*).

El Consell Supervisor del TERMCAT va ratificar, en la sessió del 27 de gener de 2000, els criteris establerts per l'Associació Mundial per al Progrés de la Parasitologia Veterinària,¹ a fi d'homogeneïtzar les denominacions de les **malalties parasitàries**, i adoptats pel Consell de la Federació Mundial de Parasitòlegs. Posteriorment, l'any 2002 el TERMCAT va publicar el document *Criteris per a la denominació de malalties parasitàries*, que resumim a continuació.

Dels tres sufixos documentats per a formar els noms de les **malalties parasitàries**, únicament s'ha d'usar **-osi**, perquè: *a*) és compatible amb els principis etimològics en una gran part dels casos; *b*) és el més eufònic dels tres sufixos en diverses llengües, i *c*) és la terminació emprada, tant en medicina com en veterinària, per a anomenar **malalties** causades per altres tipus d'**agents infecciosos** diferents dels **paràsits** (per exemple, la **tuberculosi**, que prové del nom de l'espècie, en comptes de fer-ho del gènere, i la **leptospirosi**, causades, respectivament, pels **bacteris** *Mycobacterium tuberculosis* i *Leptospira interrogans*).

El sufix **-osi** s'adjunta al **gènere** del **nom taxonòmic** del **paràsit**, que, en general, es forma a partir del nominatiu, amb l'omissió de l'última o les dues últimes lletres: **tripanosomosi** (de *Trypanosoma*), **varroosi** (de *Varroa*). Ara, si el nominatiu del **gènere** del **nom taxonòmic** del **paràsit** acaba en **-x**, aleshores es parteix de la forma del genitiu: **endolimacosi** (nominatiu *Endolimax*, genitiu *Endolimacis*). En el cas concret de *Cyathostoma* (*Syngamidae*), el nom de la malaltia es forma a partir de l'arrel del genitiu (**ciatostomatosi**), a fi de distingir-la de la infecció causada pel paràsit *Cyathostomum* (*Strongylidae*), que és la **ciatostomosi**.

D'altra banda, en alguns casos, el nom de la **malaltia** es forma adjuntant el sufix **-osi** a la forma sencera del **gènere** del **paràsit**: *Loa* + **-osi** → **loaosi**; *Encephalitozoon* + **-osi** → **encefalitozoonosi**.

Hi ha, encara, noms de **malalties** molt fixats que no s'han format a partir del **nom taxonòmic** del **paràsit**, però que es poden utilitzar com a sinònims dels noms recomanats: **malària** (**plasmodiòsi**, causada per protists del gènere *Plasmodium*), **nagana** (**tripanosomosi** que afecta el bestiar boví i l'equí i que pot afectar també animals domèstics, causada per *Trypanosoma brucei* i altres espècies del mateix **gènere**).

En canvi, no s'ha acceptat el suggeriment d'emprar ***-osi** en els noms d'**infeccions parasitàries** que tenen manifestacions clíniques i ***-iasi** en aquelles que no en tenen.

1. Tant aquests principis com una llista bastant exhaustiva de les **malalties parasitàries** es poden consultar a Tibor KASSAI *et al.*, «**Standardized nomenclature of animal parasitic diseases (SNOAPAD)**», *Veterinary Parasitology* (en línia) (Amsterdam), núm. 29 (1988), p. 299-326.